

Mottagare

Plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommun

2021-01-11

Funktionsrätt Uppsala kommuns yttrande över detaljplan för Ångkvarnen (PBN 2016-384)

Funktionsrätt (tidigare HSO) Uppsala kommun har tagit del av rubricerat ärende, som fanns att hitta på Uppsala kommuns plan- och byggnadsnämnds hemsida, och yttrar sig över detta under granskningstiden.

Sammanfattning

Funktionsrätt anser, i enlighet med 1 kap. 1 § i plan- och bygglagen samt Uppsala kommuns *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*, att alla nybyggnationer i Uppsala kommun ska vara tillgängliga för alla boende i kommunen och därför måste hänsyn tas till alla typer av funktionsnedsättningar.

Funktionsrätt anser att Uppsala kommun bör fastställa

- Att bygglov inte ges förrän nödvändiga åtgärder vidtagits för att säkerställa att området är fritt från föroreningar i enlighet med planbeskrivningen,
- Att flerbostadshus byggs med minst tre våningar,
- Att friytor för förskolor inte bör understiga Boverkets rekommendationer om 40 kvm/barn,
- Att inga bostadsrum byggs i områden där 30 dBA ekvivalent ljudnivå överskrider inomhus samt 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad och uteplats,
- Att parkeringsplatser för rörelsehindrade skrivs in i plankartan,
- Att de växter och träd som planteras inom området är doftfria och inte sådana som ger pollenallergi (främst björk),

- Samt att man gör en komplett utvärdering över personer med funktionsnedsättnings tillgänglighet utifrån Uppsala kommuns *Handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*.

Minst tre våningar för flerbostadshus

För att de planerade flerbostadshusen ska vara tillgängliga för fler personer med funktionsnedsättning krävs att fastigheterna innehåller hiss. Funktionsrätt menar att man bör kravställa att alla byggnader är minst tre våningar så de installeras med hiss, i enlighet med plan- och byggförordningens tredje kapitel.

Friyta

Enligt planbeskrivningen kommer de planerade "förskolegårdarna dimensioneras för att rymma 20 kvm friyta/barn"¹. Både barn med fysiska funktionsnedsättningar, som rörelsehinder, och neuropsykiska funktionsnedsättningar, som autism, ADHD eller andra kognitiva begränsningar, behöver stor friyta. Därför vill Funktionsrätt poängtera vikten av att friytan inte ska understiger Boverkets² rekommenderade 40 kvm per barn för förskolor. En friyta på 20 kvm per barn är alldeles för litet för att garantera barn med funktionsnedsättningar skolgång på samma villkor. I enlighet med 8 kap. 9 § andra stycket PBL bör man begränsa områdets parkeringsmöjligheter för att säkra en större friyta.

Buller

Buller är den miljöstörning som flest människor blir utsatta för. Studier visar på en ökad risk för hjärt-och kärlsjukdomar vid långvarig exponering. Buller medför försämrad inlärning och prestation. Bullret är tröttande och sänker prestationsförmågan. Dessutom är människor med hörselnedsättningar speciellt känsliga för buller och bör inte bo i bullerstörda hus. Funktionsrätt anser därför att bostäder inte ska byggas där trafikbuller överstigande Folkhälsomyndighetens³ riktlinjer för värden inomhus (30 dBA) eller Naturvårdsverkets⁴ riktlinjer för värden vid bostadens fasad eller uteplats (55 dBA). Enligt 2 kap. 6 a § första stycket 1 p. plan- och bygglagen måste byggnaderna utformas på ett sätt som förebygger olägenheter för människors hälsa i fråga om buller. De risker som finns för boenden i bostäder där bullernivåerna överskrider Naturvårdsverkets och Folkhälsomyndighetens riktlinjer kan inte anses "ringa eller helt tillfälligt" och bör därför inte accepteras.

Enligt kommunens kartläggning finns det risk för höga bullernivåer inom området. Bullerskärmar nämns i planbeskrivningen och Funktionsrätt poängterar vikten av att man vidtar lämpliga åtgärder för att garantera att bullernivåerna inte överskrider Naturvårdsverkets rekommendationer.

---

¹ PBN 2016-384, s. 19

² *Gör plats för barn och unga!*. Boverket.

³ FoHMFS 2014:13

⁴ NV-08465-15

För personer med rörelsehinder

Att kommunen väljer att inte markera ut parkeringsplatser för rörelsehindrade redan i detaljplanen har tidigare lett till att man i efterhand har upptäckt att parkeringsplatserna hamnar på en plats där de är oanvändbara. Byggherren har visserligen lagstiftningen att förhålla sig till men av erfarenhet har vi lärt oss att planen i slutändan inte alltid går ihop med omgivningen. Därför vill Funktionsrådet att man fastställer parkeringar för rörelsehindrade i detaljplanen, vilket man har rätt till i enlighet med 4 kap. 13 § 2 p. plan- och bygglagen. Att ge byggherren frihet att placera ut parkering för rörelsehindrade i efterhand, utan kontroll över att de blir praktiskt användbara, är att prioritera byggherrens intressen före alla de personer som lever med ett rörelsehinder. En prioritering som Uppsala kommun inte bör göra.

Vegetation

I planbeskrivningen lyfter man i olika delar vegetationen inom området, bland annat inom de parker och allmänna platser som planerad samt utmed Östra Ågatan. Det är centralt att dessa platser görs tillgängliga för samtliga inom populationen, boenden i området som förbipasserande. Personer med pollenallergi är starkt påverkade av sin närmiljö.

Funktionsrådet anser därför att alla växter och träd som planteras i området ska vara doftfria samt att växter och träd som ger pollenallergi, främst björk, inte planteras inom områden där alla invånare ska kunna vistas på samma villkor. Funktionsrådet vill tydliggöra vikten av att allergiframkallande träd, främst björk, som hamnar inom området eller vid entréer och luftintag bör tas bort eller ersättas. För gräsytor bör man använda gräsfröblandningar som innehåller mycket tuvbildande gräs med inslag av grässorter som sprider sig som utlöpare.

Att reglera vegetation inom området i detaljplanen är helt enligt med 4 kap. 10 § plan- och bygglagen. Det är åtgärd som Funktionsrådet anser att kommunen bör ta för att försäkra sig om att alla lika rätt att vistas i området.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Funktionsrättsperspektivet lyfts endast i planbeskrivningen via ett kort stycke under "tillgänglighet för funktionshindrade"⁵ och här diskuteras endast möjligheten att ta sig fram med rullstol och rullator. Funktionsrådet vill påminna om att Uppsala kommuns *Handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*⁶ fastställer att "en konsekvensanalys kring tillgänglighet och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning ska göras och dokumenteras i underlagen inför politiska beslut". Detta innebär samtliga funktionsnedsättningar.

Innan detaljplanen kan antas bör man genomföra en genomgående analys av tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar. Analysen bör ta hänsyn till alla typer av funktionsnedsättningar, som syn- och hörselskadade, människor med svag

---

⁵ PBN 2016-384, s. 42-43

⁶ KSN-2016-2166

orienteringsförmåga, personer med allergi eller överkänslighet, personer med neuropsykiatriska eller kognitiv funktionsnedsättning, m.fl. På så vis kan man utgå ifrån universell design som är tillgänglig för alla från början istället för att behöva anpassa stadsmiljön i efterhand.

2021-01-11

Michael Jestin

Ombudsman, Funktionsrätt Uppsala kommun